

році цей показник був вищим – 29 тис. 761 грн., у першу чергу внаслідок витрат, з якими стикалися МСП під час перевірок [2].

Державна політика щодо малого підприємництва так і не стала політикою Уряду, не стала крос-політикою для системи державного управління, а залишається на рівні вузьковідомчої політики окремого відомства. Тому можна стверджувати, що в цілому все ще позитивні результати розвитку малого підприємництва в країні не є наслідком відповідної державної політики – їх досягнуто суспільством всупереч їй [1]. Тому, відносини держави та бізнесу є вкрай важливими для розвитку країни та регіонів.

Бібліографія

1. Берницька Д.І Проблеми розвитку підприємств в умовах фінансової та економічної нестабільності. Стаття / Д.І. Берницька Економічний форум. Науковий журнал № 3 2016. Луцький національний технічний університет. с.170-177

2. Щорічна оцінка ділового клімату в Україні 2016. Режим доступу: http://lev.org.ua/articles/ABCA2016_short.html

3. Doing Business 2017: Equal Opportunity for All, a World Bank Group flagship publication, is the 14th in a series of annual reports measuring Режим доступу: <http://www.doingbusiness.org>

Юрій БОГАЧ

Тернопільський національний економічний університет, Україна

НОВІ МОЖЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ З ВИКОРИСТАННЯМ ЕКОЛОГІЧНОГО АУТСОРСИНГУ

Навколишнє природне середовище є визначальною силою, що зумовлює (детермінує) розвиток людства. Не зважаючи на те, що в силу ряду причин роль цієї теорії сьогодні зменшується, це не виключає того, що географічний чинник відіграє далеко не останню роль поряд із економічним, соціальним, технологічним факторами.

Останніми роками практика використання нових еколого-орієнтованих технологій і проектів (наприклад, енергозберігаючих) засвідчила неможливість ефективного розв'язання екологічних проблем через низьку активність суб'єктів господарювання щодо їх впровадження. Це обумовлює потребу переміщення акцентів у використанні методів захисту довкілля на застосування адміністративних (приміром, системи санкцій, системи стандартів) і, особливо, правових методів та інструментів.

Інноваційним інструментом ведення бізнесу та управління господарською діяльністю є аутсорсинг. Також він є новою послугою, що з'явилась на вітчизняному екологічному ринку й може бути ефективно використана організаціями в системах їх менеджменту.

В найбільш вживаному значенні під аутсорсингом (у пер. з англ. *outsourcing* – використання зовнішнього ресурсу) розуміють процес виведення традиційних для компанії (чи запланованих до самостійного виконання) функцій (найчастіше допоміжних) за межі підприємства [2, с. 86].

Суть екологічного аутсорсингу полягає в повній або частковій передачі функцій адміністрування природокористування та екологічної звітності особам, які не працюють на підприємстві та є спеціалістами в даній сфері. Фактично мова йде про користування послугами сторонніх спеціалістів-професіоналів замість введення власної штатної одиниці – еколога. До послуг екологічного аутсорсингу входять: консультування з питань природокористування, складання та узгодження щоквартальних розрахунків платежів за негативну дію на навколишнє середовище, ведення природоохоронної документації. Екологічний аутсорсинг є одним із різновидів екологічного консалтингу, який є досить ефективним для малого і середнього бізнесу, адже він допомагає розв'язувати (чи уникати) проблеми підприємств не лише якісно, а й оперативно та без значних матеріальних витрат [1].

У результаті використання екологічного аутсорсингу організації (підприємства, установи) можуть отримати певні переваги (рис. 1).

Рис. 1. Переваги використання організаціями аутсорсингу

Підтвердженням існування переваг від впровадження аутсорсингу, загалом, є дані опитування топ-менеджерів західних компаній, які вказали на такі основні переваги: зниження витрат – 79%, концентрація на профільному бізнесу – 75%, підвищення якості послуг – 70%, підвищення конкурентоспроможності – 67%, оптимізація бізнес-процесів – 72% [3, с. 77].

Отримані організаціями (підприємствами, установами) від використання екологічного аутсорсингу переваги, можуть охоплювати:

1) використання високопрофесійного досвіду сторонніх організацій (в частині ведення бізнесу, адміністрування роботи щодо захисту довкілля, управління базами знань, виконання окремих функцій, наприклад, дозвільних (отримання дозволу на викиди в атмосферу));

2) зниження собівартості функцій, переданих аутсорсеру (суб'єкту, який надає функції), через здешевлення виконуваних ним функцій унаслідок спеціалізації у вузькій предметній області, а також завдяки ефекту, який досягається при здійсненні однотипних операцій одночасно для великої кількості клієнтів (приміром, операцій, пов'язаних із проведенням екологічного аудиту);

3) акцентування уваги на веденні бізнесу, виконанні загальних функцій менеджменту, не розпорошуючи вагу і зусилля на виконанні специфічних функцій (наприклад, щодо адміністративного обслуговування природоохоронної діяльності підприємства);

4) покращення практики ведення підприємницької діяльності (приміром, завдяки: користуванню послугами центрів обробки даних для забезпечення відновлення та безперервності бізнесу стосовно небезпечних і безперервних виробництв; доступу до передових технологій та перспективних розробок у вигляді технічної та наукової бази аутсорсера; управлінню базами знань, які ляжуть в основу підтримки прийняття рішень);

5) підвищення трудової активності персоналу (наприклад, через проектування і супровід автоматизованих бізнес-систем, пов'язаних із формуванням та використанням соціальних пакетів для працівників, зайнятих на шкідливих виробництвах);

6) забезпечення прозорості адміністрування організацією (в тому числі, адміністрування її природоохоронної діяльності), що створить значну перевагу для бізнесу, оскільки підвищення оперативності й забезпечення прозорості адміністрування є одним із «золотих правил» конкурентоспроможності;

7) залучення інвестицій, збільшення інвестиційної привабливості організації. Приміром, автори праці [4, с. 28] вважають, що «в Україні найбільш перспективним напрямом залучення інвестицій є створення

інституціональних умов для повноцінного впровадження принципів аутсорсингу в аграрну сферу, а саме: довгостроковість контракту; наявність бізнес-процесу; вивільнення функцій цілком і повністю; підвищення якості відданого на аутсорсинг бізнес-процесу при одночасному зниженні (або збереженні) рівня витрат».

Принципи ж довгостроковості контракту, підвищення якості бізнес-процесу при паралельному зниженні (або збереженні на тому ж рівні) витрат, покладені в основу діяльності організації сфери агропромислового виробництва, збільшують її інвестиційну привабливість і, відповідно, створюють передумови для залучення інвестицій;

8) економія ресурсів (завдяки відмові від додаткового залучення кадрового ресурсу (наприклад, штатного еколога) для виконання певних функцій (приміром, адміністрування природоохоронної діяльності підприємства), що охоплює економію фінансових коштів як на утриманні персоналу, так і на виконанні функцій).

Отже, екологічний аутсорсинг дозволить:

- змінити відносини в системі «суб'єкт господарювання – навколишнє природне середовище»;
- забезпечити конкурентоспроможність суб'єктів господарювання (наприклад, аутсорсингу при адмініструванні природоохоронної діяльності організації).

Бібліографія

1. Перга Т. Інноваційні механізми екологічного менеджменту в Україні / Т.Перга // Дослідження міжнародної економіки: Збірник наукових праць. – К.: ІСЕМВ НАН України, 2011. – Випуск 2 (67). – С. 75-86.

2. Лисенко Т.І. Передумови виникнення та перспективи застосування аутсорсингу як інструменту підвищення конкурентоспроможності підприємства / Т.І.Лисенко // Економічний вісник університету. – 2010. – №1. – С. 85-92.

3. Бравар Жан-Луї. Эффективный аутсорсинг. Понимание, планирование и использование успешных аутсорсинговых отношений / Бравар Жан Луи, Морган Роберт; [пер. с англ.]. – Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2007. – 288с.

4. Сучасні напрями економічного забезпечення раціонального природокористування в Україні / [за наук. ред. акад. НААН України, д.е.н., проф. М.А. Хвесика, д.г.-м.н., проф. С.О. Лизуна; ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України»]. – К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2013. – 64с.